

Orbánimádók és Orbányülölők országa

(országértékelő írás)

2010-ben, a rendszerváltás után húsz évvel átfogó elemzést írtam a magyar gazdaságról, társadalomról és politikáról: http://kisskaroly.x3.hu/gazdpol/ket_korszak_merlege.pdf
Most megint szükségét érzem ennek – valószínűleg azért, mert lassan eltelik majd egy rendkívül karakteres és homogén évtized, mely bizonyára önálló kis-korszakként fog bevonulni a magyar történelembe.

Az ellenzék eljelentéktelenedése és degenerálódása

Közhely, hogy az ellenzéki pártoknak se programjuk, se vezetőik; többen közülük, akik ebben a szerepben tetszelegnek, még a politikai alvilág jelzőjére sem szolgálnak rá. Hol vannak már azok az idők, amikor az MSzP vezető nőpolitikust a nemzet h.p.-jának neveztem (szigorúan családi vagy szűk baráti körben) – Kunfalvi Ágnes, Bangóné, Vadai Ágnes, vagy a férfi oldalon Jakab Péter, Tordai Bence – még a bokájáig sem érnek fel. És milyen ország az, ahol az ellenzék ünnepezt üdvöskéje egy középiskolás lány, aki nagy nyilvánosság előtt a legtrágárabb szitkokat szórja a kormány és a kormányfő fejére? (A gimnázium igazgatója pedig, ahelyett, hogy azonnal kirúgná, e-l-h-a-t-á-r-o-l-ó-d-i-k e buta kis liba nyilvános szereplésétől; de a történetnek itt még nincs vége, az ellenzéki pártok elítélik az igazgatót, amiért „korlátozza a szólásszabadságot” – pár szál hajam égnek mered – és hogy ez a degeneráltság európai dimenziókat öltön: Timmermans, az EU Bizottságának Magyarországra látogató elnökhelyettese programjában szerepel a találkozó ezzel a lánnyal.)¹

Tehát választójoggal nem rendelkező, 18 éven aluli, éretlen kamaszok és középiskolások ily módon való részvétele a közéletben az ellenzéki pártok és az EU egyik vezetője szerint *kívánatos*, sőt, *üdvözlendő*, az illető iskola igazgatója szerint pedig *megengedett*. (Szerintem ebben az ügyben az emberminiszternek is állást kellett volna foglalnia.)

Közhely az is, hogy egy terebélyes tölgy árnyékában nem nő meg más. Orbán Viktor ma – tudom, ettől a megállapítástól sokan prüszkölnek – nem csak Magyarország, de Európa legtekintélyesebb politikusa – talán és egyik nélkül. Merkel már egy bukott politikus, Macront még saját hazájában sem fogadják el, és ugyan hányan tudnák megmondani, hogy ki Olaszország miniszterelnöke? (Salvini nevét persze sokan ismerik). Rajtuk kívül más nem nagyon jeleskedik az európaipolitika színpadán: a mitugrász Verhofstadtról tudunk még, meg Kurzról, de ő messze nem olyan aktív, mint Orbán. Ritka eset, amikor úgy jelenik meg az Economistnak vagy a Spiegelnek egy száma, hogy ne lenne szó benne Orbánról – persze kritikus hangnemben, sőt, gyalázkodva. (A többi mérvadó nyugati lapot nem olvasom rendszeresen, de azt tapasztalom, hogy dettó.) A notóriusság nem hírnév, mondhatják sokan, de én a *hatását* nézem. Orbán Viktornak ma meghatározó hatása van az EU továbbfejlődésére

---

¹ Tóta W. Árpád, akit én a komolyan vehetetlen újságírók körébe sorolok, a Hvg 2019. január 24-i számában ezt írja: „Amit [Nagy Blanka] tett, az legitim, legális, és teljesen természetes.” – Azért foglalkozom ilyen sokat ezzel a valójában jelentéktelen üggyel, mert szinte mindent elmond közállapotaink helyzetéről, és parádésan illusztrálja a bevezető szakaszban mondottakat.

(államszövetség, vagy nemzetállamok szövetsége), a migrációs politikára és az elmaradott térségek felzárkózását szolgáló kohéziós politikára.²

A magyar gazdaság állapota kiváló, a családpolitika a demográfiai mélypontra vergődő nyugati világ számára követendő minta, és akik tisztán látják a migráció veszélyét, azok számára úgyszintén az a magyar anti-migrációs politika. (Fajelmélettel terhes megállapításnak tűnik, pedig csak reálpolitika: a már évszázadok óta velünk élő, az integrálódásra nagyrészt képtelen cigányság száma 900 ezer felé közelít. Mi szükségünk lenne egy másik, teljesen más kultúrájú és hasonlóan nehezen integrálható népcsoport befogadására? A humanizmusra történő hivatkozás pedig alapvetően téves: a migránsok befogadásával – lévén a legmozgékonyabb, legvállalkozókedvűbb rétegekről szó – súlyosan ártunk a „kibocsátó” szegény ország felemelkedésének.³)

Az ellenzéki oldal nem ért meg egy alapvető dolgot: az Orbán-korszak e fenti három-négy siker-tényezőjét feltétel nélkül el kellene ismerni és fogadni, sőt, támogatni. Amíg ez nem történik meg, a józan gondolkodású emberek többsége számára nem politikai alternatívát, csupán hol nevetséges, hol taszító botránypolitizálást jelentenek.

Az Orbán-fóbia oly mértékben uralja az ellenzéket és az ellenzék értelmiségi hátterét, hogy legmértvadóbb politikai szócsövei (Hvg, ÉS) is gyűlöletkampányt folytatnak, ahelyett, hogy ideológiai munciót adnának az ellenzéki politikának. Kigúnyolják, pocskondiázzák, sőt, meghamisítják a nyilvánvaló eredményeket, ahelyett, hogy tárgyilagosan elismernék. *Ez teszi őket hiteltelenné. A komoly, elismerésre méltó eredmények mellett ugyanis még jócskán marad kritizáltnivaló. Hogy mik ezek? Erről szól írásom további része.*

A hazai oligarchia megteremtése

Ezt a szándékot én alapvetően pozitívnak tartom; ne csak külföldre kacsingató, legyenek hazai beágyazottságú, a saját érdekeik mellett az ország ügyeit is fontosnak tartó nagytőkéseink is. De a bírálatok nagy részével egyetértek. Ha a pályázatok elbírálásánál miniszterelnökünk családtagjai is előnyben részesülnek, akkor ő a közép-ázsiai autokratákhoz, a türkménbasikhoz válik hasonlatossá. Ez megengedhetetlen.

Azt sem értem, hogy miért nem juttatnak egy-egy falatot időnként a másik oldalnak is, már csak a látszat kedvéért. Az pedig egy komolyan veendő érv, hogy nem segíti a magyar gazdaságot, ha legnagyobb vállalkozói nem piaci alapon, nem a piaci versenyből kiemelkedvén, hanem baráti eljárás során válnak naggyá. Nemzetközi téren így nem lesznek versenyképesek.

Az arra való hivatkozást, hogy a pályázatok fölött testületek döntenek, nem lehet komolyan venni. (Aki valaha is részt vett pályázatok elbírálásában, az érti, hogy mit mondom; a legtöbb esetben több esélyes közül kell választani, és ilyenkor nem a szakmai, hanem a testületi-politikai szempontok döntenek.)

---

² Ellenzéki oldalon elterjedt felfogás szerint az EU támogatásának köszönhetjük a gazdasági növekedésünket. Konkrét elemzésekkel kimutattam, hogy ha teljeskörű leltárt készítünk, különféle úton-módon tőlünk legalább annyi pénz megy ki a fejlett EU-tagországokba, mint amennyit támogatásként kapunk. Lásd erről: <http://kisskaroly.x3.hu/gazdpol/amnezia.pdf>, vagy http://kisskaroly.x3.hu/gazdpol/amnezia_mi.pdf

³ Lásd erről: Migráció, világ gazdaság, NGO-k című írásomat: http://kisskaroly.x3.hu/migracio/migracio_vg_ngok.pdf

A nemzeti oligarchia létrehozása tehát *ebben a formájában elfogadhatatlan*. Bár az átfogó képalkotáshoz ismerni kellene, hogy mik az arányok a korábbi, az ellenzékhez kötődő oligarchia és a most kialakuló között.⁴

Oktatáspolitikai

*Az oktatáspolitikai központosítása nem jó irány.*⁵

- Európa legjobb közoktatási rendszerének a finnt tartják. Ennek titka nem a tanárok magas fizetése (az ott inkább átlagos), hanem a tanítás szabadságfoka: a tehetséges fiatalokat ez vonzza a tanári pályára; szabadon, kreatív módon, a saját elképzelésük szerint taníthatnak.
- A tankönyvkiadás monopolizálása ezzel teljesen ellentétes hatású.
- A Nemzeti Alaptantervet sem kellene minden részletbe menően kidolgozni. Elég lenne a minimumot meghatározni, és a többit a tanároknak kellene bízni. (Bár itt még nem tudjuk, mi fog Csépe Valéria kezei között megszületni.)
- Az informatika és a digitalizáció korát éljük, a lexikai tudás leértékelődik, a készségek felértékelődnek. Az írás-olvasás háttérbe szorul, a képi és hang-kultúra (az audovizuális) kerül előtérbe. Az oktatáspolitikai az elemiktől az egyetemekig a világ minden részén forrásban van, képlékeny. Az okostelefonok van, ahol törvénnyel tiltják ki az iskolából (Franciaország), máshol (egyes német iskolákban) csak tanórákon, feladatmegoldásra engedik a használatukat. Egy ilyen helyzetben még inkább teret kellene engedni a helyi és egyéni megoldásnak, a kreativitásnak, és nem központilag szabályozni az egész rendszert – mert még nem tudható, hogy milyen lesz a digitális kor minta-iskolája. Hagyni kell az egyes iskolákat és tanárokat, hogy egyéni megoldásokat keressenek.

Nem tetszik nekem az új ötlet, az *egyetemek alapítványi egyetemekké alakítása* sem. Egy olyan korszakban kezdünk ebbe bele (a nyugati egyetemek intézményi működésének másolásába), amikor az egyetemek teljesen új kihívások előtt állnak:

- Az online kurzusok viharos gyorsasággal terjednek a felsőoktatásban.
- Mérvadó amerikai szakértők szerint a század közepére az egyetemek 95 százaléka meg fog szűnni.
- Az online kurzusokra épülő felsőoktatás még jobban erősíti a szakbarbárosodást, holott a mai egyetemeknek az a fő hiányossága, hogy egy globális világban, ahol minden mindennel összefügg, csak szűk rész tudást adnak.
- Már most jól előre látható, hogy a mindent átfogó digitalizáció súlyos dehumanizációs és dehumanizáló hatásokkal fog járni. Ennek ellenszere az lenne, hogy humán tárgyakat nagyobb arányban és kötelezően kellene tanítani a műszaki egyetemeken és fakultásokon is.
- Ugyanakkor az informatikai és matematikai tudást semmilyen humán-bölcsész vagy társadalomtudományi szak sem nélkülözheti.⁶

⁴ Lehet, hogy erről vannak kimutatások, elemzések, én nem tudok róluk.

⁵ Lásd kiegészítésként a piaci alapú magánoktatásnak az angolszász közoktatási rendszerekben történő elterjedéséről írt cikkemet: http://kisskaroly.x3.hu/oktatas/ki_iranyitsa_az_iskolat.pdf

⁶ Az egyetemek helyzetével és jövőjével több írásom is foglalkozott:

http://kisskaroly.x3.hu/szepujvilag/felsooktatasi_vilagtrendek.pdf

http://kisskaroly.x3.hu/publicisztika/az_egyetemek_jovoje.pdf

Ezeknek a tendenciáknak a megfontolásából kellene kiindulni az új egyetemi formák kialakításakor, nem pedig a lejárt, régi nyugati struktúrát átvenni.

Tudománypolitika

A kormány frontális támadást indított az MTA ellen. Az ellenzék ezt úgy interpretálja, hogy a kormány a független tudománypolitikát támadja. Ez nem igaz. Az akadémiai kutatóintézeti rendszer valóban szovjet örökség. De az is elfogadhatatlan, hogy a kutatóintézetek fölött a Palkovics-minisztérium gyakorolja a felügyeletet. ***A kutatóintézeteknek leginkább az egyetemeken van a helyük; legalább is a nemzetközi gyakorlat ezt támasztja alá.***

Móczár József, a közgazdasági elméletek neves tudósa nemrégiben „Barabási-féle sikertörvények, hálózatok és közpénzek a magyar tudományban” címmel leleplező tanulmányt írt az MTA működéséről, a rangok odaítéléséről.⁷ Ez azt támasztja alá, hogy az intézményi függetlenség nem garancia a tudomány fejlődésére ártalmas klikkezés és korrupció ellen.⁸

Kultúrpolitika

A tavaly áprilisi újabb kétharmados győzelem után a kormány – ahelyett, hogy döntő fölénye birtokában most már a társadalmi béke és kiegyezés megteremtésére törekedett volna – számomra teljesen váratlan módon és meglepetésszerűen – kiásta a kulturális csatabárdot. (A *Kulturkampf* első áldozata – teljesen méltatlan módon – Pröhle Gergely lett.)⁹ Valószínűleg igazuk van azoknak, akik ténszerűen kimutatják, hogy a „liberális” oldal még most is előnyben van az anyagi lehetőségeket tekintve. De ez egy borzasztóan érzékeny kérdés. Nem szabad megismételni azt, amit Németh László (egyébként élet-példaképem és örök tájékozódási pontom) tett a *Kisebbségben*-ben. Aminek okán Babits őt örült kertésznek nevezte, aki a gazzal együtt kigyomlálja az értékeket is. (A sors fintora, hogy az első magyar irodalmi Nobel-díjas egy Kertész lett.)

A hazai zsidóságnak felmérhetetlenül nagy az érdeme és hozzájárulása a magyar kultúrához és országépítéshez. Magyarország nem ez az ország lenne a zsidó értelmiség, művészek,

---

Az egyetemek reformjára vonatkozó javaslatom pedig a Valóság 2018 májusi számában olvasható.

Legutóbb az alapítványi egyetem koncepcióját kritizáltam:

http://kisskaroly.x3.hu/oktatas/alapitvanyi_egyetem.pdf

⁷ Pénzügyi Szemle 2019/1.

⁸ Számomra pl. botrányos volt az az eset, amikor **Ungvári Krisztián** fórumot és címet kapott az MTA-tól rosszhiszemű történelmi tévhitei terjesztéséhez és ért. Konkrétan: megállapította, hogy „Horthyék akkor is kiirtották volna a hazai zsidókat, ha a németek nem szállják meg az országot”. Az ilyen, érzelmi alapú történészkedés nem sorolható a tudományos kategóriába; az legfeljebb történelmi esszéírás. A korszak iránt érdeklődő olvasó szíves figyelmébe ajánlom a Horthy-korszakról írt tanulmányomat:

http://kisskaroly.x3.hu/tortenelem/horthy_portre.pdf

⁹ Pröhle leváltása kapcsán az ember elgondolkozik kormányfőnk személyzeti politikáján. A kiemelkedő képességű politikusokat O.V. egy idő múltán mellőzi, mellékvágányra helyezi (lásd Navracsicsot vagy Lázárt). Szerintem a Fidesz nem engedhetné meg, hogy így pazaroljon; hogy a legértékesebb, bevált politikusait talonba tegye.

üzletemberek és mérnökök nélkül.¹⁰ Hallgassátok meg, ahogy Presser Pufi zongorázik és Cipővel meg Rózsival énekel a pesti zsinagógában. Vagy ahogy Kulka énekel Udvaros Dorottyával a Férfi- és nőben... Vagy ahogy Dés zongorázik és szakszofonon játszik... Szabad ezek után firtatni, hogy melyik „oldal” kapja a kulturális támogatásokat? Lesül a képemről a bőr.

Ugyanakkor mélyen elítélem azokat a zsidó származású, főként külföldön élő neves magyar értelmiségieket és művészeket, akik hazájuk rossz hírét terjesztik alaptalanul, és – a fentebb (pontosabban lentebb) említett Ungváry módjára – meghamisítják a magyar történelmet is. Az itthoniak közül ők azok, akik pl. nem tudnak megbékélni a német megszállási emlékművel, mert a zsidóság tragédiáját teljes mértékben a magyarok nyakába akarják varrni. Hja, az élet bonyolult, a magyar történelem még bonyolultabb. Az átélt borzalmak élménye két-három generáción át öröklődik, nem csak az átadott emlékekben, még a dns-ben is rögzül. (Ez az epigenetika viszonylag friss megállapítása.) Türelem, türelem...

Azzal viszont egyetértének, hogy a kulturális támogatások ne automatikusan járjanak. Miért kell gusztustalan, perverz, idióta, csupán a megbotránkoztatást szolgáló „műveket” (főként színdarabokat) támogatni a „semlegesség” jegyében? Az ilyen „művek” és „alkotások” éljenek meg a piacról! Aki ilyesmit akar látni, az fizesse meg az árát. Ha rajtam múlna, én visszahoznám az Aczéli támogatáspolitikát egy redukált formában: semmit sem tiltok, mindent eltűrök, de van, amit támogatok. Mivel a pénzt a költségvetés adja, a kultúrpolitika éljen a preferenciáival. Kormányváltás során ezek a preferenciák legfeljebb megváltoznak. Tehát ***a kultúrpolitika a politikai-ideológiai hovatartozás tekintetében legyen semleges, de ne a kulturális értékek vonatkozásában. A semlegesség politikai, és ne érték alapú legyen!***

Az ÉS 2019. május 17-i számában érdekes összegzést olvashatunk a legutóbbi művészeti és tudományos elitet vizsgáló kutatásról.¹¹ A felmérést Kristóf Luca, az MTA szociológusa vezette, egy sor érdekes megállapítás van benne. Többek között az, hogy a tudományos társadalom és a művészvilág nem annyira megosztott, mint a társadalom, és az MMA hajlamosabb elismeréseket, díjakat osztogatni a másik oldalnak, mint a másik oldal emennek. És hogy a kulturális-tudományos elitben összességében változatlanul megmaradt a baloldal jelentős túlsúlya. (A helyezések láttán egy nemzeti-oldali, konzervatív olvasónak égne mered a haja.)

Egészségügy

Ez a kormánypolitika talán leginkább bírált területe. A bírálatokkal alapvetően nem értek egyet. Ugyanis nem arról van szó, hogy az ágazat nem kap elég pénzt, vagy hogy az orvoshiányt az alacsony fizetések okozzák. Időnként ellenzéki politikusok is elismerik, hogy túl sok kórház épül, és ez orvoshiányt okoz. A fokozatos béremelések következtében ma már egy kórházi szakorvos havi fizetése bruttó 800 ezer forint fölött van – nincs szüksége hálapénzre. A forintban két-hárommillió nyugati orvosfizetésekkel viszont nyilvánvalóan nem lehet versenyezni... Az orvosi fizetések kielégítő szintjére utal – mókás módon – , hogy emiatt az orvosok nem vállalnak ügyeletet, és most ott jelentkezik a baj.

---

¹⁰ Most elkövetem azt a hibát, amit a másik oldal szokott: ha valaki „liberálisozik”, akkor rendszerint megvádolják, hogy „zsidózik”. Én liberális alatt liberálist értek, de nem tagadható, hogy a két kategória között jelentős egybeesés van.

¹¹ Ezt már utóbb toldom hozzá értékelésemhez.

A kormány egészségügyi politikájával ugyanis szerintem nem az a fő probléma, hogy hibás lenne, hanem az, hogy nyilvánvaló politikai okokból ***nem mer „meglépni” egy alapvetően fontos, és előbb-utóbb kikerülhetetlen lépést.*** Ez pedig ***az általános és kötelező társadalombiztosítás alapbiztosítássá tétele,*** amely nem terjed ki mindenre, ***és ezzel párhuzamosan a kiegészítő, pótló biztosítások rendszerének bevezetése.*** A magyar társadalom azonban a szocializmus négy évtizede, majd a demokrácia három évtizede során is úgy „szocializálódott”, hogy az egészségügy az „ingyenes” – azaz a kötelező társadalombiztosítás kell, hogy fedezze. Ennek az alapgogmánának a megtörésébe bármilyen sikeres kormány belebukna. Másrészt az orvosi diagnosztikai eszközök szédületes fejlődése és az újabb és újabb gyógyszerek megjelenése miatt nincs az a pénz, ami az egészségügyben elég lenne; nem csak Magyarországon, sehol a világon, még Amerikában sem, ahol a GDP 18 százalékát (!) költik egészségügyre (ez a hazai háromszorosa, de a többi fejlett országénak is a kétszerese¹²).

Ezért csak lépésről lépésre lehet előrehaladni, teret kell adni a magánbiztosítóknak és magánegészségügynek, meg kell engedni a kiegészítő biztosítások rendszerét. Azzal a legújabb törekvéssel, hogy szigorúan szét kell választani az állami és a magánegészségügyet, és elfogadhatatlan, hogy a magánegészségügyből kiinduló vizsgálatokat és kezeléseket az állami intézetekben végezzék el, messzemenően egyetértek.¹³ Elvileg a magánorvoshoz forduló, majd a kivizsgálásokat az állami intézményekben folytatni kívánó „betegutat” is el kellene fogadni (vagy annak a fordítottját), hiszen mindenkinek van kötelező társadalombiztosítása. De a mai rendszer olyan abnormálisan összegabalyodott, hogy szerintem is indokolt először a szétválasztása, majd új alapokra helyezése.

Média

A kormány párt-médiabirodalmat épít ki – ezt Fidesz-pénzből megtehetné, senki sem kifogásolhatná. De azzal vádolják, hogy a pártsajtó kormánypropaganda-hirdetésekből él... Ez nem szép dolog, nem korrekt. Bár ismerni kellene a részleteket: a kormányhirdetések a kormánypolitikát népszerűsítik, és közérdekű információként is felfoghatók. Evileg az ellenzéki média is hirdethetne. Azt hiszem, a dolog nyitja ott van, hogy a kormány mennyit fizet a hirdetésekért: reális, piaci árát, vagy van benne támogatás-elem is.

Az viszont elfogadhatatlan, hogy a közmédia a kormánypropaganda szócsöve. Vissza kellene állítani a médiatanácsot, ahol a pártok és a magyar társadalom minden rétege arányosan képviselve van, és a közmédiát annak kellene működtetnie.

A Heti Válasz a Hvg megfelelőjének nőtte ki magát; a nemzeti-oldali értelmiség és olvasóközönség legfontosabb politikai-kulturális tájékozási pontja lett. Borókai Gábor és csapata ezzel az én szememben hervadhatatlan érdemeket szerzett. A lap O.V. központosítási kísérleteivel szemben egyre kritikusabbá vált – szerintem joggal. De a migrációs politikát is elkezdte erősen támadni – azt viszont rosszul tette. De ennyit talán még el lehetett volna nézni neki. A legutolsó időkben viszont már – az Orbán-Simicska háború eldurvulásának hatására – szinte mindent kifogásoló ellenzéki lap lett. Ez okozta a vesztét, a központi intolerancia a lapot megszüntette. (Gondolom, Simicska politikai bukása után a HV-nál – a Magyar Nemzet

---

¹² És akkor még vegyük figyelembe azt is, hogy az alap, a GDP szintje is 2-3-szorosa a hazainak. Tehát egy 2-3-szor magasabb GDP-nek a 2-3-szor magasabb arányáról van szó!

¹³ Az egészségügy helyzetéről írt elemzésem itt olvasható:

<http://kisskaroly.x3.hu/oktatas/az-egeszsegugy-tevelygese.pdf>

mintájára – azért nem állt vissza az eredeti állapot, mert Borókaiék nem csak Simicska-hatásra váltak erősen kormánykritikussá.) Kérdés, hogy az online Válasz melyik úton fog tovább haladni.

Úgy látszott, hogy a Figyelő képes lesz átvenni a Heti Válasz szerepét, de a legutóbbi közlés szerint a Figyelő visszaáll régi profiljára: a gazdaságira. Ezzel a nemzeti-oldali közvélemény mértéktartó és mértékadó, általános tájékozódást nyújtó hetilap nélkül maradt. (Most leginkább a Hetek-et látom olyannak, ami e szerep betöltésére képes lesz.)

Mostanra az a képlet alakult ki, hogy az Orbánimádó napilapok meg a Demokrata állnak szemben az Orbányűlő sajtóval: a Népszavával, a Hvg-vel, az ÉS-sel, a Magyar Naranccsal, stb. Magyarországon szinte nincs olyan újság, hírlap, vagy napilap, mely korrekt, elfogulatlan tájékoztatást nyújtana. (Talán a Hetek ilyen.) A média kettéhasadása követi a társadalom kettéválását és két felének szembenállását, és egyben erősíti is azt.

Patkányozás¹⁴

Ez nem a médiapolitika része, de a média kapcsán érdemes erről is szót ejteni.

Amióta szegény Bangóné száján kicsúszott a patkány szó (igaz, nem véletlenül, hanem készakarva), azóta a kormánypolitikusok és a kormány-média ösztözet zúdítanak rá. Micsoda álságos világ! Hát akkor mit szóljunk Bayer Zsoltról, aki évek óta szarházik és húgyagyúzik a tévében. Ha én lennék a Médiatanács, örökre letiltanám a képernyőről. (Nem tudom, létezik még egyáltalán? Vagy működik?) Az ideiglenes eltiltás, vagy a próbaidős felfüggesztés nem lenne elegendő, mert Bayer Zsolt nézetei (amikkel én maradéktalanul egyetértek) és stílusa (Buffon: a stílus maga az ember) már megrögződtek, nem fognak megváltozni. Bár e téren kétségtelenül ő a bajnok, azért vannak epigonjai. Az ÉS (mely állítólag *irodalmi* hetilap is), időnként szintén jól eltrágarkodja magát, és újabban a Hvg is beszállt a versenybe.

Ez a stílus a közéletet lealacsonyítja, mérhetetlenül károsítja. A szakadék szélén állunk, a következő lépés már a fizikai erőszak lesz? (Mit nem adtak volna az ellenzéki pártvezérek egy kis megveretésért a tüntetések meg tv-székház-foglalás idején – sajnos, nem kapták meg.)

Város és vidék, vidékfejlesztés, cigánykérdés

Városaink szépülnek, Budapest belső kerületei csillognak-villognak, ha végigmegyek a Zrínyi utcán, vagy az Október 6. utcán, mintha Párizs vagy London legelegánsabb kerületeiben járnék: az utcakő mintha súrolva lenne, a kávéházak, éttermek gyönyörűek. A Vár is ragyog, de fel nem foghatom, hogy miért kell kulturális jellegét megváltoztatni, miért kell minisztériumokat hatalmas összegeket elfecsérelve ide költöztetni. Az, hogy a művészeti látnivalók, kiállítások egy helyen legyenek, nem koncepció, hanem hülyeség.

Magyarország leszakadt vidékei viszont gyalázatosan néznek ki. Az *elcigányosodott falvak* olyanok, mintha Indiában járna az ember. Persze nem Bangaloréban, hanem a putris Indiában.¹⁵ Ezért lehet a kormányt szidni, lehet az EU-támogatások rossz felhasználását

¹⁴ Nem hallgathatom el, hogy ebben az ügyben személyesen is érintett vagyok: az utóbbi időben ritkán használt, omladozó falusi házamba beköltöztek a patkányok.

¹⁵ De az utóbbi években már a Keletiről is az volt a benyomásom, mintha valahol Pakisztánban járnék. – Éppen most zárták le, most folyik a felújítása.

kritizálni, de a jelenség mélyebb gyökerű. Akik a cigányok felzárkózásának elmaradása miatt lépten-nyomon a kormányt szidják, és „halmozottan hátrányos helyzetéről” beszélnek, akik azt hiszik, hogy a felzárkózás pénzkérdés, és a többségi társadalom „kirekesztő” viszonyulásának a megváltoztatásán múlik, azok gondolkozzanak el egy kicsit a következőkön. Hogy van az, hogy a kiegyezés után Magyarországra beáramló „galiciánereknek” már az első nemzedéke megvetette a lábát, a magyar kapitalizmus kiépítésének élvonalába került, és a második és harmadik generációból kerültek ki a magyar gyáralapítók és bankvezérek. És aztán sorolhatjuk a színházakat, újságokat, irodalmi életet.¹⁶ Velük szemben nem volt megkülönböztetés és előítélet? Antiszemitizmusról, numerus claususról, zsidótörvényekről nem tetszettek még hallani? Ez a dolog igen mély gyökerű. és ide tartozik az is, hogy James Watson, a DNS szerkezetének egyik megfejtője az őt ért sorozatos liberális támadások hatására élete végén lemondott a Nobel-díjáról és a plecsnit 4,1 millió dollárért eladta a Christie’s aukcióján. (Melyet aztán Alisher Usmanov, egy üzbég származású mánás visszavásárolt neki.)¹⁷ De elgondolkozhatnak a kritikusok az amerikai feketék helyzetén is. Vajon miért vannak tele az amerikai börtönök fiatal feketékkel, és miért állnak a feketék minden társadalmi-vagyoni-műveltségi mutató tekintetében a legrosszabb helyen? A szegregáció már évtizedek óta megszűnt, és Amerika a személyiségi jogok világbajnoka.¹⁸

Írásom közreadását követően többen kifogásolták, hogy csupán a cigánykérdés okaival foglalkozom, és nem teszek konkrét javaslatokat. Javaslataim lényege abban áll, hogy (1) az oktatás terén a cigány származású gyerekek minden pozitív diszkriminációt meg kell kapjanak, ami csak lehetséges. (2) Az életbe kikerülve azonban cigány származású polgártársaink semmilyen pozitív diszkriminációban ne részesülhessenek, és a törvény szigorú rájuk ugyanúgy vonatkozzon, mint bárki másra.¹⁹

Itt térek ki röviden az **EU-s támogatásoknak** arra a részére, melyek a **vidékfejlesztést** hivatottak szolgálni. Az elgondolás szerint ezekből a forrásokból az elmaradott térségekben munkahelyteremtő beruházásokat kell létrehozni. Magyarország elcigányosodott vidékein azonban nincs olyan munkaerő, mely erre a célra alkalmazható lenne. Közgazdasági bikkfanyelven az itteni munkaerő „határhaszna zéró”. Szülőfalumban pl., egy elcigányosodott abaúji kis faluban az EU-s támogatásokat a következőképpen használták fel. Először építettek egy új iskolát – feleslegesen mert a régi is megfelelő volt. Igaz, hogy sok a cigánygyerek, de a „parasztoké” (ahogy ott a nem-cigányokat nevezik) annál kevesebb, ráadásul azokat a szüleik a környék olyan iskoláiba hordják, ahol még nincs cigánytöbbség az iskolákban. A következő

¹⁶ A zsidó térfoglalásról lásd Szekfü Gyula Három nemzedékét.

¹⁷ Akik egy ilyen okfejtésre ráhúzzák a fajelmélet vádját, azoknak fogalmuk sincs **a biológiai és a kulturális evolúció összefüggéséről**. Röviden: a különféle népek, népcsoportok alkalmazkodnak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezethez. Ez az alkalmazkodás természetes szelekcióval jár: akik sikeresebben képesek alkalmazkodni, azoknak nagyobb a túlélési esélyük, és így ők jobban elszaporodnak a populációban. (Azaz nagyobb lesz és egyre nő azok aránya, akik jobban képesek alkalmazkodni az adott feltételekhez.) A folyamat végső soron tükröződik a genetikai állományban. Tehát egy nép, népcsoport genomjában tükröződik a történelme. (Mint ahogy bármilyen faj egyedeinek a genomjából is kiolvasható a faj egész történelme.) Ha tehát ebben a vonatkozásban genetikai különbségekről beszélünk, az nem fajelmélet, hanem természet- és társadalomtudományi realitás. Egy kiváló biológus-genetikus ismerősöm 2012-ben írt erről egy könyvet: *Az élet alapkérdései. Gén, ember, társadalom.* (BBS-INFO Kiadó) De a téma olyan kényes, hogy nem merte a nevét adni hozzá, ezért a fantáziátlan *I.N. Smeretle* fantázianevezt választotta.

¹⁸ Lásd erről: Fekete Amerika és Cigánymagyarország című írásomat:

http://kisskaroly.xtreemhost.com/szocialis/fekete_amerika_es_ciganymagyarország.pdf

¹⁹ Hitelességemet e téren talán fokozza, ha megemlítem, hogy folyamatosan tájékozódom az elcigányosodott szülőfalumban történekről, és közel tíz éven át önkéntes nevelő voltam egy gyermeknevelő otthonban, ahol az állami gondozott gyerekek szinte mindegyike cigány származású volt. A cigány ügyekkel foglalkozó írásaim itt olvashatók: <http://kisskaroly.x3.hu/szocialis.php>

EU-s beruházás az volt, hogy egy régi, használaton kívüli majorsági magtárépületet felújítottak és luxus házasságkötő termet alakítottak ki benne. Ezután pedig rendbehozták a falu azon részét, ahol romos, lakatlan házak voltak: ezeket lerombolták, rendezték a terepet és egy nyíltszíni szórakozóhelyet alakítottak ki, ahol folyhat a dajdajozás.

Ezek tehát mind egyszeri beruházások voltak, kőműves segédmunkási igénnyel, amíg épültek, munkát adtak, de elkészültük után minden marad a régiben. Ennek fényében kell megítélni a a síkvidéki kilátók és a soha nem használt kerékpárutak építését. A pénzt valahogy, valamire fel kell használni, és az adott rendszerben a legelmaradottabb térségekben az többnyire nem használható fel értelmesen. *Az EU koncepciója* szerintem *elhibázott*. A szóbanforgó vidékeken a felzárkózást az segítené, ha a pénzt szakiskolák és oktató-üzemek működésére és magára a tanításra, azaz „folyó kiadásokra” lehetne fordítani. Ezzel kapcsolatban jegyzem meg, hogy aki a *közmunka* intézményét szidja (az egész ellenzék és sajtója, „intellektuális” háttére ezt teszi), és ugyanakkor a cigányság felzárkózásáról papol, az súlyos skizofrén állapotban van, kezeltesse magát.

A sportról: A magyar úszó- és vízisport évtizedek óta nagyszerű eredményeket ér el, és ezzel igazolja a belé fektetett pénzt. Ha a futball nem lenne ilyen gyalázatos, nem a világszínvonal legaljától elmaradva szerepelne, akkor még a stadionépítés is igazolható lenne, de így valóban rongyrazásnak tűnik.

Demokrácia-felfogás

Nem állok be azok sorába, akik teli szájjal szidják a magyar demokráciát, kétségbe vonják annak jogállam jellegét. Magyarország szerintem is vitathatatlanul jogállam. De nem értek egyet azzal, hogy a demokrácia = a szabad választásokkal. A demokrácia nem merülhet ki abban, hogy megnyertük a választást, slussz-passz, azt csinálunk, amit akarunk. Az igazságszolgáltatás függetlensége, a sajtó szabadsága, az emberi jogok tiszteletben tartása, az önszerveződés és az autonómiák támogatása a demokrácia fontos részei. Ha a kormány ezek jogainak megnyirbálására, tevékenységük visszaszorítására törekszik, akkor sérül a demokrácia, bármekkora többséggel is választották meg. Orbán Viktor nem csak a rá szavazók, de minden magyar miniszterelnöke kell legyen.

Tagadhatatlan tény –, és azt hiszem, ezt mindenki így látja –, hogy Orbán Viktor a demokrácia egyes fent említett kellékeinek a visszaszorítására törekszik, de ez a törekvés még nem valósult meg olyan mértékben, hogy az a demokráciára veszélyt jelentsen (a mondat második felét már nem mindenki így látja). OV világképében a központosítás, a központi akarat közvetlen megvalósítása markánsan felismerhető törekvés. (Ez nyilvánvalóan azzal magyarázható, hogy ő képes a központi elhatározások közvetlen megvalósítására, és ebből kifolyólag számára nem „létszükséglet”, hogy politikai céljait közvetve, nehézkesen, az illetékes intézményeken keresztül valósítsa meg és érvényesítse.) Ugyanezt látjuk a gazdaságpolitikában: Matolcsy határozottan a központosítást és a közvetlen központi „akaratátvitelt” preferálja. Na ezért lenne annyira fontos, hogy Magyarországnak egy erős, ütőképese ellenzéke legyen (szemben a mostani kistílű, koncepciótlan és kormányzásra abszolút alkalmatlan, a bortánypolitizáláson túllépni nem képes ellenzékkel).

Értékek, értékválság

A magyar társadalomnak még a korábbi időkhez képest is kritikus megosztottságát, kettéhasadását nem lehet teljes egészében az ellenzék bénaságára, tehetetlenségére és a kormány hibáira visszavezetni. A nyugati világban már nagyjából egy-másfél évtizede tartó értékválság van. A hagyományos baloldal feladta a munkavállalók védelmét, és a *másságot* vonja védőszárnyai alá. Ebbe a másságba nem csak a szexuálisan eltévelyedők tartoznak bele; vonatkozik ez a kisebbségekre, a bevándorlókra, a migránsokra is. (Az etnikai kisebbségek védelme ellen semmi kifogásunk nem lehet, bár arra vonatkozik a legkevésbé.) Erről a jelenségről már tíz évvel ezelőtt is az volt a határozott véleményem, hogy a Nyugat degenerálódik. (A részletes okfejtésbe nem megyek bele, mindenki tudja, miről beszélek.) Az elmúlt években a nyugati konzervatív pártok nagy része is beadta a derekát, átvette a baloldal agyalágyult hóbortjait. Európa keleti része azonban – paradox módon elmaradottságának köszönhetően – konzervatívabb, jobban ragaszkodik régi értékeihez, nagyrészt nem vevő a másság kultuszára. Egyszóval ezek a társadalmak még egészségesebbek.

Az értékeknek ez a válsága megjelenik Magyarországon is, és tovább fokozza a hasadást. A hazai baloldal kritikátlanul átveszi az értékek Nyugatról jövő degenerálódását, sőt, mi több, azt teszi meg az európaiság fő kritériumának. Az ő szemükben tehát ha valaki csupán csak megtűri a homoszexualitást, de nem dicsőíti és reklámozza azt, nem harcol azért, hogy homoszexuális párok (nem akarom lejáratni „meleg” szavunkat, inkább kiírom a hosszabb megnevezést) gyermekeket örökbe fogadhassanak, vagy éretlen kiskamaszok jogáért, hogy nemváltoztató műtétnek vethessék alá magukat saját elhatározásból, az nem európai, az sötét, provinciális, balkáni, középkori gondolkodású keleteurópai.

De mondok egy más példát is, a gazdaságpolitika területéről. Két éve jelent meg, nagy felhajtás közepette, Jakab András és Urbán László szerkesztésében a *Hegymenet* c. tanulmánykötet. A huszon-valahány tanulmány mindegyike erősen bírálja az Orbán-kormányt és a hazai viszonyokat. Több közülük a gazdaságpolitikát gyalázta (szerzőik között vannak tejfelesszájú kezdők és ismert, neves gazdaságpolitikusok). Mintha összebeszéltek volna, mindegyikük arra a következtetésre jutott – de ez jellemző a többi tanulmányra is –, hogy Magyarország azért nem képes felzárkózni, mert letért a nyugati demokráciák által fémjelzett útról, túlzott a centralizáció.

A szerzők megfélemeztek egy nem mellékes, nem jelentéktelen körülményről. A második világháború után a világ gazdaságban csak két nagy, szomszédos térség országainak sikerült a gazdasági felzárkózás: Délkelet-Ázsiának és a Távol-Keletnek. Kezdve Japánnal, folytatva Dél-Koreával és a kistigrisekkel, és befejezve Kínával. Ennek a sikertörténetnek van egy markáns, központi jelentőségű vonása: gazdasági sikereit – kivétel nélkül – minden egyes ország erős központosítással érte el.²⁰ Eddig végig az Orbán-kormány központosítási törekvéseit bíráltam; félreértés ne essék, a gazdaságunkban ez alapvetően szükséges – de persze a mértékekről itt is lehet vitatkozni.

A nyugati értékek vakon követésével tehát vigyáznunk kell.²¹

---

²⁰ Része volt még ennek a gazdaságpolitikának az export-orientált gazdaságfejlesztés és a leértékelő árfolyampolitika – de ez a szélesebbkörű, politikai érdeklődésű olvasókat már bizonyára nem érdekli.

²¹ Lásd erről bővebben: Példakép-e még a Nyugat? c. írástomat:
http://kisskaroly.x3.hu/europa/peldakep-e_a_nyugat_mi.pdf

Rövid összegzés

Jómagam erősen nemzeti és konzervatív érzelmű vagyok, de nem fogadok el kritikátlanul mindent, amit az Orbán-kormány tesz. OV kimagasló politikai személyisége és erős egyénisége az ellenzékot frusztrálja és infantilizálja.²² Vakon elutasítanak minden eredményt és ezzel teljesen hiteltelenítik magukat. Ugyanezt teszi az ellenzéki sajtó is. Pedig az ellenzék számára csak egyetlen járható út lenne: elismerni, sőt támogatni a kormány gazdaságpolitikai sikereit, családpolitikáját, migrációs politikáját és Európa-politikáját, és ezek mellett fejteni ki az egyéb területekre vonatkozó kritikát és javaslatokat. Nem kellene félni az elismeréstől; a kormány sikerei mellett jócskán akadnak kudarcok és bírálendő területek is.

Egy erős és hiteles ellenzékre lenne szükség ahhoz, hogy nemzeti kormányunk és vezetője hathatós demokratikus kontroll alatt álljon. A lényeg: egy erős és hiteles *nemzeti ellenzék*re lenne szükség.

Bp, 2019 május 12.

Kiss Károly

közgazdász és társadalomkutató,

független elemző (azaz senkitől sem függő kisnyugdíjas),

korábban egy. docens

Akik ismernek, azok tudják, hogy *tárgyilagosságban verhetetlen vagyok*.

Az elmúlt években elég gyakran írtam publicisztikákat, de a sajtóviszonyokat ismerve meg sem kíséreltem, hogy ezt az írásomat megjelentessem. Ezért terjesztése („megosztása”) nem csupán lehetséges, de kívánatos is.

---

²² Sárközi Tamás valamelyik, a rendszerváltás utáni politikusainkat jellemző könyvében kormányfőnkéről igen találó meghatározást adott: egy nagyformátumú államférfi és egy balkáni lótolvaj keveréke.